

**ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5***
**STRATEGIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS
UBON RATCHATHANI ISLAMIC EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE 5**

สุรียา บัญญัติ¹, กฤษฎา วัฒนศักดิ์² และ วิรลพัชร วงศ์วัฒนเกษม³

Suriya Banyat¹, Krisada Watanasak² and Wiralpath Wongwatkasem³

¹⁻³วิทยาลัยนครราชสีมา

¹⁻³Nakhonratchasima College, Thailand

Corresponding Author's Email: 2537simple@gmail.com

วันที่รับบทความ : 17 เมษายน 2569; วันแก้ไขบทความ 4 พฤษภาคม 2569; วันตอบรับบทความ : 6 พฤษภาคม 2569

Received 17 April 2026; Revised 4 May 2026; Accepted 6 May 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 2) เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง อายุ และขนาดสถานศึกษา 3) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 339 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความ

Citation:

* สุรียา บัญญัติ, กฤษฎา วัฒนศักดิ์ และ วิรลพัชร วงศ์วัฒนเกษม. (2569). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 4(3), 361-377.

Suriya Banyat, Krisada Watanasak and Wiralpath Wongwatkasem. (2026). Strategic Leadership Of School Administrators Ubon Ratchathani Islamic Educational Service Area Office 5.

Journal of Interdisciplinary Social Development, 4(3), 361-377.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

สอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.98 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวม และในรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามอายุ และขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ประกอบด้วย การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ การบริหารจัดการทรัพยากรและการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ การควบคุมประเมินผล และการเรียนรู้เชิงกลยุทธ์

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, กลยุทธ์, ผู้บริหาร

Abstract

This research aims to 1) study the strategic leadership of school administrators under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5, and 2) compare the level of opinions of personnel regarding the strategic leadership of school administrators under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5, classified by position, age, and school size. 3) To study the guidelines for promoting strategic leadership development among school administrators under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5. The sample group for this research consisted of 339 school administrators and teachers. The research instrument was a 5-level Likert scale questionnaire with a content validity index between 0.80 and 1.00 The reliability coefficients of the entire questionnaire and the structured interview were 0.98.

Statistical analyses included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The research findings revealed that:

1. The strategic leadership of school administrators under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5, overall, was at a high level.

2. A comparison of opinions on strategic leadership among school administrators in the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5, categorized by position, showed statistically significant differences at the .05 level both overall and in specific aspects. However, there were no significant differences overall when categorized by age and school size.

3. Guidelines for promoting strategic leadership development among school administrators under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 5 include: strategic direction setting, resource management and strategy implementation, control, evaluation, and strategic learning.

Keywords: Leadership, strategy, management

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 โลกเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อระบบการศึกษาและบทบาทของครู การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้ระบบการศึกษาต้องปรับตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ได้หลากหลายมากขึ้น (Alam, 2018; Murcia et al., 2018 อ้างถึงใน Frontiers in Education, 2025) การบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ห้องเรียนเสมือนจริง (Virtual Classroom) และแพลตฟอร์มออนไลน์ ได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนรู้จากเดิมที่เน้นการสอนแบบผู้สอนเป็นศูนย์กลาง (Teacher-centered) ไปสู่การเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered) ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง อีกทั้งยังสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร

การทำงานร่วมกัน และความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์และเทคโนโลยี ยังทำให้เกิดความคาดหวังต่อทักษะที่หลากหลายของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะทางสังคมและวัฒนธรรมข้ามชาติ ตลอดจนความรับผิดชอบและภาวะผู้นำ ดังนั้น ระบบการศึกษาจำเป็นต้องปรับปรุงเนื้อหาและวิธีการเรียนรู้ รวมถึงการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Herodotou et al., 2020)

การเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ส่งผลโดยตรงต่อบทบาท หน้าที่ และภาระงานของครูอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ครูต้องปรับตัวและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และค่านิยมที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2567; มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2564) ในยุคการศึกษา 4.0 บทบาทของครูเปลี่ยนจากผู้ถ่ายทอดความรู้ไปสู่การเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ โดยต้องออกแบบกิจกรรมที่ทำนายและส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกันของผู้เรียน (Breakthrough Providence, 2024) คุณภาพของครูจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของการศึกษาโดยตรง เพราะครูเป็นกลไกหลักในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและสร้างคนที่มีศักยภาพในการแข่งขันในเวทีโลก การพัฒนาครูทั้งด้านความรู้ ทักษะ และจิตวิญญาณความเป็นครูอย่างต่อเนื่องจึงเป็นหัวใจสำคัญของการยกระดับคุณภาพการศึกษา (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2564; จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2567)

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการปฏิบัติงานของครูและประสิทธิภาพของโรงเรียนอย่างชัดเจน งานวิจัยหลายฉบับพบว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่ดีจะสามารถบริหารจัดการโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างแรงจูงใจ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (กมลชนก ศรีสุตา, 2564) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงานของครูในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะภาวะผู้นำด้านการบริหารจัดการโรงเรียนและภาวะผู้นำทางนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งสามารถทำนายผลการปฏิบัติงานของครูได้อย่างมีนัยสำคัญ (กมลชนก ศรีสุตา, 2564) นอกจากนี้ ภาวะผู้นำของผู้บริหารยังมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางขององค์กร สร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี เป็นแบบอย่างที่ดี และส่งเสริมให้ครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน หากผู้บริหารขาดภาวะผู้นำที่เหมาะสม อาจ

ทำให้ครูขาดแรงจูงใจ ขาดความร่วมมือ และส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยรวมของโรงเรียน ดังนั้น การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารจึงเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของครูและคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนโดยรวม (กมลชนก ศรีสุตา, 2564)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง อายุ และขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากับประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร และครู ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 323 คน และครู จำนวน 2,560 คนรวมเป็น จำนวน 2,883 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5, 2568)
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครู ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำนวน 339 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง

การสุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Robert V. Krejcie and Eayrle W. Morgan, 1970) โดยได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีผลงานดีเด่นในด้านการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายทางการศึกษาใน จำนวน 5 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมจำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่ง อายุ และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีคำถามเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4. ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า โดยผู้ตอบจะได้รับคำถามเช่นเดียวกัน และในลำดับขั้นตอนเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ถามถามได้ตรงประเด็นที่ต้องการ ไม่ออกนอกเรื่อง ไม่เกินขอบเขตที่กำหนดไว้ และข้อมูลที่ได้รับสามารถนำมาประมวลผลได้ โดยมีขั้นตอนการสัมภาษณ์ ดังนี้

4.1 กำหนดเวลาในการสัมภาษณ์ 15-20 นาที และนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

4.2 เตรียมอุปกรณ์จัดบันทึกให้เหมาะสมกับสถานการณ์

4.3 แนะนำตัวเอง และสร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเอง

4.4 บอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ และขออนุญาตจัดบันทึกหรือใช้เครื่องมือบันทึกเสียงจากผู้รับการสัมภาษณ์

4.5 ป้อนคำถามเหมาะสมกับเวลา และทำการบันทึกหลังจากการสัมภาษณ์เสร็จ

4.6 ขอบขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ตำแหน่ง อายุ และขนาดสถานศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 136 -143) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตาม ตำแหน่ง และ อายุ โดยใช้ค่า t – test (Independent samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' method)

5. วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

1.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ความถี่ (Frequency)

2.2 ร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 136 -143)

3.1 t - test แบบ Independent samples

3.2 F- test แบบ One way ANOVA และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' method)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการควบคุม ประเมินผล และการเรียนรู้เชิงกลยุทธ์ รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรและการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกัน และในรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการบริหารจัดการทรัพยากรและการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ ด้านการควบคุม ประเมินผล และการเรียนรู้เชิงกลยุทธ์ นอกนั้นไม่แตกต่าง จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่าง จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และรายด้านแตกต่างกันในด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์

3. แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ 2) การบริหารจัดการทรัพยากรและการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ 3) การควบคุม ประเมินผล และการเรียนรู้เชิงกลยุทธ์

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการควบคุม ประเมินผล และการเรียนรู้เชิงกลยุทธ์ รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรและการ

นำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการควบคุม ประเมินผล และการเรียนรู้เชิงกลยุทธ์ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการตรวจสอบความสำเร็จของงานตามตัวชี้วัด และการนำข้อผิดพลาดมาเป็นบทเรียนเพื่อพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Gupta & Singh (2022) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และการจัดการความยั่งยืนในสถาบันการศึกษาอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ด้านการควบคุมและตรวจสอบผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 2) ความยั่งยืนทางด้านงบประมาณและทรัพยากรบุคคลอยู่ในระดับมาก และ 3) โมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างพบว่า การเน้นการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรรายบุคคล (Individualized Development) เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของสถาบันมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชรพี เลิศฤทธิ์ชัย (2568) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ รองลงมาคือ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ รองลงมาคือ ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การสร้างวัฒนธรรมองค์กร

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

2.1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกัน และในรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการบริหารจัดการทรัพยากรและการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ ด้านการควบคุม ประเมินผล และการเรียนรู้เชิงกลยุทธ์ นอกนั้นไม่แตกต่างกันนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารและครูมีบทบาทหน้าที่และมุมมองต่อการใช้ทรัพยากรที่ต่างกัน โดยผู้บริหารจะมองในมิติการบริหารภาพรวม ส่วนครูมองในมิติการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิชชา ทาทอง (2568) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ผลการวิจัย พบว่า เปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ยกเว้นด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติไม่แตกต่างกัน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่าง

กัน ยกเว้นด้านวัฒนธรรมขององค์กรที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นด้านการกำหนดกลยุทธ์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรา สุวลักษณ์ (2568) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า มุมมองต่อการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรและการจัดตั้งควบคุมองค์การส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในระดับที่แตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่าง ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารทุกช่วงวัยได้รับการถ่ายทอดนโยบายและเข้ารับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนม์นิภา เพชรรุ่ง (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า (1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (2) ครูที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และรายด้านแตกต่างกันในด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก โรงเรียนแต่ละขนาดมีบริบทและความยากง่ายในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่ต่างกัน ทำให้การตั้งเป้าหมายมีความเฉพาะตัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงใจ เขหมื่อ (2568) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ในอำเภอฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ รองลงมา คือ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการกำหนดทิศทางองค์กร ปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก มีปัจจัยจูงใจ คือ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความสำเร็จในการ

ทำงาน และลักษณะงานที่ทำ ส่วนปัจจัยค้ำจุน คือ นโยบายและการบริหาร การบังคับบัญชา และควบคุมดูแล และความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ในอำเภอฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดทิศทางการองค์กร 2) ด้านการกำหนดกลยุทธ์ 3) ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 4) การควบคุม และประเมินผลกลยุทธ์ 5) วัฒนธรรมขององค์กร

3. แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

3.1 ด้านการกำหนดทิศทางการเชิงกลยุทธ์ จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีแนวทางการส่งเสริมการพัฒนา ด้านการระดมความคิด ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิเคราะห์บริบทภายในและภายนอกของสถานศึกษา เช่น การวิเคราะห์ SWOT และ PESTEL เพื่อใช้เป็นฐานในการกำหนดทิศทางการเชิงกลยุทธ์ 2) สนับสนุนให้ผู้บริหารจัดการและทบทวนวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของชาติและเขตพื้นที่การศึกษา 3) พัฒนาทักษะการคิดเชิงกลยุทธ์และการมองภาพอนาคต (Foresight) ของผู้บริหาร เพื่อให้สามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง 4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน 5) พัฒนาศักยภาพผู้บริหารด้านการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ เพื่อถ่ายทอดวิสัยทัศน์และทิศทางการดำเนินงานให้บุคลากรเข้าใจตรงกัน 6) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายหรือกลุ่มโรงเรียน เพื่อเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ 7) สนับสนุนให้ผู้บริหารใช้ข้อมูลสารสนเทศและผลการวิจัยทางการศึกษาเป็นฐานในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์อย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ขาดการมีส่วนร่วมจะทำให้การขับเคลื่อนกลยุทธ์ขาดพลัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มิตร ชื่นสิน (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครแม่สอด จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครแม่สอด ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดทิศทางของ

องค์การและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 2) แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครแม่สอด จังหวัดตาก พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรทบทวนวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา 2) ยึดหลักการมีส่วนร่วมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากร 3) เป็นผู้สร้างการเปลี่ยนแปลงด้านแนวคิดและทำงานเชิงบวก 4) มอบหมายงานการปฏิบัติตามกลยุทธ์อย่างเหมาะสม 5) วางแผนการประเมินการดำเนินงานตามกลยุทธ์

3.2 ด้านการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติและการบริหารทรัพยากร จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีแนวทางการส่งเสริมการพัฒนา ด้านการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติและการบริหารทรัพยากร ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้ผู้บริหารมีความรู้และทักษะในการจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกันอย่างชัดเจน 2) สนับสนุนการพัฒนาทักษะการบริหารทรัพยากรบุคคล โดยมุ่งใช้ศักยภาพของครูและบุคลากรให้สอดคล้องกับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษา 3) ส่งเสริมการบริหารงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอย่างคุ้มค่า โปร่งใส และตรวจสอบได้ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามกลยุทธ์ 4) พัฒนาความสามารถของผู้บริหารในการมอบหมายงาน ติดตาม และให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรอย่างเหมาะสม 5) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติจริง 6) สนับสนุนให้ผู้บริหารสร้างแรงจูงใจและบรรยากาศการทำงานเชิงบวก เพื่อให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ของสถานศึกษา 7) ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการบูรณาการความร่วมมือกับเครือข่ายทางการศึกษาและชุมชนในการสนับสนุนทรัพยากรและการดำเนินงานตามกลยุทธ์ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ความสำเร็จของกลยุทธ์ขึ้นอยู่กับ การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อานันท์ ปรีเชษฐ (2568) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคลิขิตที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคลิขิตที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) คุณภาพผู้เรียนในยุคลิขิตที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 3) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคลิขิตที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย การจัดตั้ง

ควบคุมองค์การให้สมดุล (X5) และการบริหารทรัพยากรในองค์การ (X2) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนขนาดเล็ก โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 64 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rodriguez & Martinez (2023) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ดิจิทัลกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารมีระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ดิจิทัลในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการวางแผนโครงสร้างพื้นฐานไอที 2) ระดับการยอมรับเทคโนโลยีของครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก และ 3) การวิเคราะห์การถดถอยพบว่า การบริหารจัดการความรู้และการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล ส่งผลต่อความสำเร็จในการเปลี่ยนผ่านสู่โรงเรียนอัจฉริยะ (Smart School) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 ด้านการควบคุม ประเมินผล และการเรียนรู้เชิงกลยุทธ์ จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีแนวทางการส่งเสริมการพัฒนา ด้านการควบคุม ประเมินผล และการเรียนรู้เชิงกลยุทธ์ ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้ผู้บริหารพัฒนาระบบการติดตามและควบคุมการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ 2) สนับสนุนการใช้ตัวชี้วัดความสำเร็จและเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อสะท้อนผลการดำเนินงานตามเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ 3) ส่งเสริมให้ผู้บริหารนำผลการประเมินและข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์ของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม 4) พัฒนาความสามารถของผู้บริหารในการวิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์บทเรียนจากการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นฐานในการตัดสินใจ 5) ส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ขององค์กร โดยเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผลการปฏิบัติงาน 6) สนับสนุนให้ผู้บริหารส่งเสริมการวิจัยในสถานศึกษาและการใช้ผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ 7) ส่งเสริมให้ผู้บริหารมีความยืดหยุ่นและพร้อมปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบททางการศึกษาและสังคมอย่างยั่งยืน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการประเมินผลไม่ใช่เพียงการตรวจสอบ แต่คือการสร้างการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ibrahim & Hassan (2021) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็งอยู่ในระดับมาก 2) ความพึงพอใจในงานของบุคลากรอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) การสืบค้นปัจจัยที่ส่งผลพบว่า การแสดงความรับผิดชอบเชิงกลยุทธ์ (Strategic Accountability) และการสร้างแรงจูงใจ เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chen, L. (2023) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานในยุคหลังสถานการณ์แพร่ระบาด ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในมิติด้านการจัดการวิกฤตและความยืดหยุ่นอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการบริหารงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ผลการวิเคราะห์อิทธิพลพบว่า การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ที่เน้นการมีส่วนร่วม (Collaborative Strategic Decision) เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร โดยมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 58

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผู้วิจัยสรุปได้ว่า 1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวม และในรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามอายุ และขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน 3. แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ประกอบด้วย การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ การบริหารจัดการทรัพยากรและการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ การควบคุม ประเมินผล และการเรียนรู้เชิงกลยุทธ์ ข้อเสนอแนะ 1. ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับบทบาทและการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา 2. สถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา 3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2567). รายงานสถานการณ์การศึกษาไทยและทิศทางในอนาคต. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชนมนิภา เพชรรุ่ง. (2567). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารนิติรัฐ, 2(4), 44-54.
- ชัชวรี เลิศฤทธิ์ชัย. (2568). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 3(2), 788 -805.
- ดวงใจ เชื่อมือ. (2568). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กในอำเภอฝาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. วารสารปัญญาภาวนา, 2(3), 58 – 70.
- ณิชา ทาทอง. (2568). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ. วารสารการบริหารการศึกษา และภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 14(53), 68-78.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. (2564). แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อความยั่งยืน. สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- มิตร ชื่นสิน. (2567). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครแม่สอด จังหวัดตาก. วารสารการบริหารการศึกษาและนวัตกรรมการศึกษา, 4(1), 28-42.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. (2568). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568. อุบลราชธานี: กลุ่มนโยบายและแผน.
- อัจฉรา สุวลักษณ์. (2568). “ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2. วารสารชมรมบัณฑิตศิลป์, 3(4), 52-62.
- อนันท์ ปรีเปรม. (2568). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคพลิกผันที่ ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1. วารสารสังคมศาสตร์วิจัย, 16(1), 37-52.
- Alam, A. (2018). Digital transformation in education: Challenges and opportunities. New York, NY: Routledge.
- Breakthrough Providence. (2024). Future of learning: Integrating technology and equity. Providence, RI: Breakthrough Press.

- Chen, L. (2023). "School strategic leadership and administrative efficiency in the post-pandemic era". *International Journal of Educational Management*, 37(4), 455-472.
- Frontiers in Education. (2025). *Advancements in pedagogical technology and learner-centered environments*. Lausanne, Switzerland: Frontiers Media SA.
- Gupta, R., & Singh, V. (2022). "Strategic leadership and sustainability management in vocational education institutions". *Journal of Vocational Education & Training*, 74(3), 321-340.
- Herodotou, C., et al. (2020). *Innovative teaching and learning in the digital age*. Milton Park, UK: Taylor & Francis.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Ibrahim, M., & Hassan, S. (2021). "Strategic leadership competencies and their impact on teacher job satisfaction". *Educational Research and Reviews*, 16(8), 210-225.
- Rodriguez, J., & Martinez, E. (2023). "Digital strategic leadership and technological transformation in secondary schools". *Technology, Knowledge and Learning*, 28(1), 89-105.